

შპს სიგმა რადიო ტელევიზია კვიპროსის წინააღმდეგ

Sigma Radio Television LTD. v. Cyprus

საჩივარი N32181/04 და 35122/05; 21/10/2011

2011 წლის 21 ივლისი

ფაქტები: წინამდებარე საქმეში მომჩივანი იყო შპს „სიგმა რადიო ტელევიზია“. აღნიშნული კომპანია რეგისტრირებულია კვიპროსში და მართავს ტელევიზიას „სიგმა ტვ“ და რადიო სადგურს „რადიო პროტო“. საქმე ეხება კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანოს (CRTA) მიერ გამოტანილ 28 სხვადასხვა გადაწყვეტილებას მომჩივანი კომპანიის წინააღმდეგ, რადიო და სატელევიზიო პროგრამების კანონმდებლობის დარღვევისათვის, კერძოდ, გადაწყვეტილებები ეხებოდა რეკლამის შესახებ კანონის ან/და რეგულაციების დარღვევას და მომდევნო დარღვევებს რადიოსა და ტელევიზიაში საგანგებო განცხადებების გაკეთების დროს; ძალადობის სცენების შემცველი ფილმების, სერიებისა და ტრეილერების ეთერში გაშვებას, რომელთა ჩვენებაც ბავშვებისთვის დაუშვებელი იყო; და ერთ შემთხვევაში, რასისტული და დისკრიმინაციული ხასიათის განცხადებების გაკეთებას გასართობ გადაცემაში. მომჩივანი კომპანია ასევე დავობდა, რომ სახელმწიფო ტელევიზია „CyBC“-სგან (კვიპროსის სამაუწყებლო კორპორაცია) განსხვავებით, რომელსაც არ დაეკისრა ჯარიმის გადახდა, იგი განსხვავებულ მოპყრობას დაექვემდებარა.

მომჩივანი კომპანია ეყრდნობა კონვენციის 6§1 (საქმის სამართლიანი განხილვის უფლება) მუხლს და ამტკიცებს, რომ კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანოს წინაშე საქმის წარმოება არ აკმაყოფილებდა მე-6 მუხლით მოთხოვნილ დამოუკიდებლობისა და მიუკერძოებლობის მოთხოვნებს და აღნიშნული ხარვეზი არ გამოასწორა ეროვნულმა სასამართლოებმა, ვინაიდან მათ არ ჰქონდათ „სრული იურისდიქცია“, რათა განეხილათ მისი მოთხოვნები. ეროვნულმა სასამართლოებმა ასევე ვერ უზრუნველყვეს მე-6 მუხლით უზრუნველყოფილი გარანტიები.

სასამართლოს შეფასება

151. სტრასბურგის სასამართლომ, კიდევ ერთხელ აღნიშნა, მიუხედავად იმისა, რომ დავის განმხილველი ორგანო (მათ შორის ადმინისტრაციული ორგანო, როგორც წინამდებარე საქმეშია), რომელიც წყვეტს დავებს „სამოქალაქო უფლებებისა და ვალდებულებების“ შესახებ, გარკვეული კუთხით არ ექცევა კონვენციის 6§1 მუხლის ფარგლებში, კონვენციის აღნიშნული დებულების დარღვევა არ დადგინდება, თუ ამ

ორგანოში მიმდინარე სამართალწარმოება „ექვემდებარება კონტროლს სასამართლო ორგანოს მიერ, რომელსაც აქვს „სრული“ იურისდიქცია და უზრუნველყოფს 6§1 მუხლით გარანტირებულ უფლებათა დაცვას (იხ. *Albert and Le Compte*, § 29)“.

152. როგორც კომისიამ, ასევე სასამართლომ პრეცედენტული სამართლით აღიარეს, რომ მოთხოვნა, რომლის მიხედვითაც ეროვნულ სასამართლოს ან ტრიბუნალს უნდა ჰქონდეს „სრული იურისდიქცია“, დაკმაყოფილდება იმ შემთხვევებში თუ სასამართლო ორგანო ახორციელებდა „შესაბამის იურისდიქციას“ ან უზრუნველყოფდა „შესაბამის განხილვას“, მის წინაშე არსებული სამართალწარმოების დროს (იხ. *Zumtobel v. Austria*, 21 სექტემბერი 1993, §§ 31-32, Series A no. 268-A; *Bryan*, §§ 43-47; *Müller and others v. Austria* (განჩინება), no. 26507/95, 23 ნოემბერი 1999; and *Crompton v. the United Kingdom*, no. 42509/05, §§ 71 and 79, 27 ოქტომბერი 2009).

153. ამ მიდგომის შემოღებისას, კონვენციის ორგანოებმა გაითვალისწინეს ის ფაქტი, რომ ევროპის საბჭოს წევრ ქვეყნებში ადმინისტრაციულ სამართალთან დაკავშირებით ხშირია საჩივრები, რომ საქმის ფაქტებთან მიმართებით სასამართლო განხილვის ფარგლები შეზღუდულია და საქმის ხელახლა განხილვის ბუნებას წარმოადგენს ის, რომ განმხილველი ორგანო განიხილავს არა საქმის ფაქტობრივ გარემოებებს, არამედ წინა სამართალწარმოებას. შესაბამისი პრეცედენტული სამართლის მიხედვით, კონვენციის მე-6 მუხლის როლს არ წარმოადგენს უზრუნველყოს იმ დონის იურისდიქციის ხელმისაწვდომობა, რომელსაც შეუძლია შეცვალოს ადმინისტრაციულ ორგანოთა მოსაზრებები. ამ საკითხთან დაკავშირებით, განსაკუთრებული აქცენტი გაკეთდა იმაზე, რომ ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ „მიზანშეწონილობის“ საფუძველზე მიღებულ გადაწყვეტილებებს, რომლებიც ხშირად ეხება სამართლის სპეციალიზებულ სფეროებს, პატივი უნდა სცენ (მაგ. პროექტირება – *Zumtobel*, §§ 31 და 32, და *Bryan*, § 47; გარემოს დაცვა – *Alatulkkila and Others v. Finland*, no. 33538/96, § 52, 28 ივლისი 2005; აზარტული თამაშების რეგულაცია – *Kingsley v. the United Kingdom* [დიდი პალატა], no. 35605/97, § 32, ECHR 2002-IV).

154. მომჩივნისთვის ხელმისაწვდომი სასამართლო განხილვის შესაბამისობის განხილვისას, სტრასბურგის სასამართლომ მხედველობაში მიიღო სასამართლო ორგანოს უფლებამოსილება (იხ. *Gradinger*, § 44, and *Bryan*, §§ 44-45; *Potocka and Others v. Poland*, no. 33776/96, § 55, ECHR 2001-X; and *Kingsley*, § 32) და ისეთი ფაქტორები, როგორებიცაა (ა) გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დავის საგანი, კერძოდ, ეხებოდა თუ არა ის სპეციალიზებულ საკითხს, რომელიც საჭიროებდა პროფესიულ ცოდნას ან გამოცდილებას და შეეხებოდა თუ არა ადმინისტრაციული დისკრეციის გამოყენებას

და, თუ კი, რა მოცულობით; (ბ) გადაწყვეტილების მიღების მეთოდები, კერძოდ, საქმის განმხილველი ორგანოს წინაშე არსებული სამართალწარმოებისას ხელმისაწვდომი პროცედურული გარანტიები; და (გ) დავის შინაარსი, მათ შორის საჩივრის საფუძვლები (იხ. *Bryan*, §§ 44, 45 და 47, და *Crompton* §§ 71-73 და 77);

155. ჩატარდა თუ არა განხილვა კონვენციის მე-6 მუხლის შესაბამისად, დამოკიდებულია საქმეში არსებულ გარემოებებზე: სტრასბურგის სასამართლო შემოიფარგლავს თავს მის წინაშე წარდგენილი საკითხის განხილვით და იმის განსაზღვრით, იყო თუ არა განხილვის ფარგლები ადეკვატური.

156. სტრასბურგის სასამართლომ რიგ საქმეებში, სადაც სადავო სასამართლოს არ გააჩნდა სრული იურისდიქცია საკითხის შესასწავლად, მაგრამ, მიუხედავად ამისა, მაინც განიხილა ის საკითხები, რომლებიც დაკავშირებული იყო გადაწყვეტილების მიმღები ორგანოს გადაწყვეტილებასთან, დაადგინა, რომ სასამართლო განხილვა იყო შესაბამისი და სამართალწარმოება შეესაბამებოდა კონვენციის 6§1 მუხლს. აღნიშნულ შემთხვევას ჰქონდა ადგილი, მაგალითად, როდესაც სასამართლომ დეტალურად განიხილა მომჩივანთა არგუმენტები ან საჩივრის საფუძვლები, მათზე პასუხის გაცემისა და სხვადასხვა ფაქტების შეფასების დროს იურისდიქციაზე უარის თქმის გარეშე. ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ დაადგინა, რომ ადგილი არ ჰქონია კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფის დარღვევას, ვინაიდან ზემდგომმა სასამართლომ განიხილა მის წინაშე წარდგენილი საქმის ცენტრალური საკითხები.

157. თუმცა, როდესაც განმხილველ სასამართლოს არ შეუძლია დავაში არსებული მთავარი საკითხის გადაწყვეტა, ვერ იქნება მიჩნეული რომ განხილვის ფარგლები ექცევა კონვენციის მე-6 მუხლის მიზნებში (იხ. *Tsfayo*, § 48). შესაბამისად, სტრასბურგის სასამართლომ დაადგინა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფის დარღვევა იმ საქმეებზე, სადაც ეროვნული სასამართლოები თვლიდნენ, რომ ისინი შეზოჭილნი იყვნენ ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ გამოტანილი წინა დასკვნებით, რომლებიც გადამწყვეტი იყო მათ წინაშე არსებულ საქმეთა გადასაწყვეტად, საკითხების დამოუკიდებლად განიხილვის გარეშე (იხ. *Obermeier v. Austria*, 28 ივნისი 1990, §§ 69-70, Series A no. 179; *Terra Woningen B.V. v. the Netherlands*, 17 დეკემბერი 1996, § 46 და §§ 50-55, *ანგარიშები* 1996-VI; *I.D. v. Bulgaria*, no. 43578/98, §§ 50-55, 28 აპრილი 2005; *Capital Bank AD v. Bulgaria*, no. 49429/99, §§ 99-108 ECHR 2005-XII (ამონარიდები); *Tsfayo*; და *Družstevní záložna Pila and Others v. the Czech Republic*, no. 72034/01, § 112-115, 31 ივლისი 2008). ამასთან ერთად, სასამართლომ დაადგინა მე-6 მუხლის დარღვევა ისეთ საქმეებზე, როდესაც საქმის განმხილველმა

სასამართლომ მხარის მოთხოვნა მართებულად მიიჩნია, თუმცა შეუძლებელი იყო საქმის გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღება, იმავე ან სხვა ორგანოს მიერ (იხ. *Kingsley*, § 32).

158. შესაბამისად, წინამდებარე საქმეში, სტრასბურგის სასამართლომ, პირველ რიგში, არსებული გარემოებების გათვალისწინებით უნდა გადაწყვიტოს უზენაესი სასამართლოს მიერ განხორციელებული საქმის განხილვის ფარგლების შესაბამისობა მე-6 მუხლის მოთხოვნებთან, აგრეთვე უზრუნველყო თუ არა მან აღნიშნული დებულებით გათვალისწინებული გარანტიები.

159. უზენაეს სასამართლოს არ ჰქონდა კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანოს გადაწყვეტილების ყველა ასპექტის განხილვის უფლებამოსილება, კონსტიტუციის 146-ე მუხლის მიხედვით. კერძოდ, როგორც ეს ადმინისტრაციულ გადაწყვეტილებებთან მიმართებით ძირითადად ხდება ევროპის საბჭოს წევრ სახელმწიფოებში, **უზენაესი სასამართლო ვერ შეცვლიდა კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანოს გადაწყვეტილებას საკუთარი გადაწყვეტილებით და მისი იურისდიქცია ფაქტებთან მიმართებით შეზღუდული იყო.** მიუხედავად ამისა, მას შეეძლო გადაწყვეტილებათა ბათილად ცნობა სხვადასხვა საფუძველზე დაყრდნობით, მათ შორის თუ გადაწყვეტილება მიღებული იყო ფაქტობრივი გარემოების ან კანონის არასწორად განმარტების საფუძველზე ან არ ჩატარებულა შესაბამისი მოკვლევა, აგრეთვე თუ გადაწყვეტილებას აკლდა სათანადო დასაბუთება ან სხვა პროცედურული საფუძველების გამო.

161. რაც შეეხება გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დავის საგანს, სტრასბურგის სასამართლო აღნიშნავს, რომ უზენაესი სასამართლოს წინაშე არსებული გადაწყვეტილებები მიღებული იყო კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანოს მიერ, რომელიც შეიქმნა მაუწყებლობის განხორციელებისა და მისი რელევანტურ კანონმდებლობასთან შესაბამისობის ზედამხედველობის მიზნით. საკუთარ გადაწყვეტილებებში კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანომ დაადგინა, რომ მომჩივანმა სხვადასხვა გადაცემაში დაარღვია შესაბამისი კანონებისა და რეგულაციების დებულებები. შესაბამისად, განსახილველ საგანს წარმოადგენდა **ადმინისტრაციული დისკრეციის კლასიკური** განხორციელება სამართლის სპეციალიზებულ სფეროში, რომელიც ეხებოდა მაუწყებლობას, საჯარო ინტერესის მიზნებისთვის სტანდარტების დადგენისა და კანონმდებლობასა და რეგულაციებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის კონტექსტში (შედარებისთვის იხ. *Tsfayo and Crompton*).

162. რაც შეეხება გადაწყვეტილებათა მიღების მეთოდებს, სტრასბურგის სასამართლო აღნიშნავს, რომ კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანოს წინაშე საქმის წარმოებისას რიგი პროცედურული გარანტიები ხელმისაწვდომი იყო მომჩივნისთვის, კერძოდ, მომჩივანს მიეწოდა დეტალური ინფორმაცია მის მიერ სავარაუდოდ ჩადენილი დარღვევის შესახებ; ასევე გადაწყვეტილებები გამოტანილი იქნა მას შემდეგ, რაც საქმეზე ჩატარდა ზეპირი მოსმენა. მომჩივანს ჰქონდა შესაძლებლობა საქმეთა განხილვის დროს გაეკეთებინა წერილობითი ან/და ზეპირი განცხადებები, მიუხედავად ამისა მან ეს შესაძლებლობა ყველა შემთხვევაში არ გამოიყენა. გარდა ამისა, მომჩივანს ჰქონდა შესაძლებლობა გაესაჩივრებინა კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანოს მიერ ჩატარებული საქმის წარმოება. რაც შეეხება მომჩივნის საჩივრებს - კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანოს წინაშე საქმის წარმოების ხარვეზებთან დაკავშირებით, რაც მოიცავდა ობიექტურ მიკერძოებასა და ბუნებითი სამართლის პრინციპების დარღვევას, ის ექვემდებარებოდა განხილვას უზენაესი სასამართლოს მიერ.

163. საბოლოოდ, სასამართლო აღნიშნავს, რომ უზენაესი სასამართლოს წინაშე მომჩივანმა დააყენა სხვადასხვა საკითხი კვიპროსის სამაუწყებლო ორგანოს გადაწყვეტილებათა კანონიერებასთან დაკავშირებით. კერძოდ,

ა) გამოყენებული კანონები და რეგულაციები არაკონსტიტუციური იყო;

ბ) CyBC-სთან მიმართებით ის დაექვემდებარა დისკრიმინაციულ მოპყრობას კონსტიტუციური უფლების განხორციელების დროს.

164. მომჩივანმა აგრეთვე წამოჭრა სხვადასხვა საკითხი, რაც დაკავშირებული იყო იმ კანონმდებლობის განმარტებასთან, რომელიც სანქციებს აწესებდა რეგულაციების დარღვევის გამო; აგრეთვე მომჩივანი აცხადებდა რომ საქმის წარმოება ხარვეზიანი იყო, რადგაც საქმეზე არ ჩატარდა სათანადო მოკვლევა და არ იყო წარმოდგენილი ჯეროვანი დასაბუთება.

165. უზენაესმა სასამართლომ განიხილა ყველა ზემოხსენებული საკითხი, სათითაოდ. აღნიშნულმა სასამართლომ წარმოადგინა მომჩივნის გარკვეულ პრეტენზიებზე უარის თქმის საფუძვლები. ამასთან დაკავშირებით უნდა ითქვას, რომ მომჩივანი ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს წინაშე არ დავობდა, რომ უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებას აკლდა დასაბუთება.

166. ზემოაღნიშნულიდან ნათლად ჩანს, რომ მომჩივნის საქმე კონცენტრირებას არ აკეთებს მთავარ სავადო ფაქტზე, ჰქონდა თუ არა უზენაეს სასამართლოს ამ გადაწყვეტილებათა გადახედვის იურისდიქცია.

167. რაც შეეხება გამოყენებული სანქციის საჭიროებასა და პროპორციულობას, რაზეც არ უმსჯელია უზენაეს სასამართლოს, სტრასბურგის სასამართლო აცხადებს, რომ მომჩივანმა თავის საჩივარში აღნიშნული საკითხები არ წამოჭრა უზენაესი სასამართლოს წინაშე. დამატებით, სტრასბურგის სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივნის წერილებიდან და მათი პასუხებიდან ირკვევა, რომ მომჩივნის ყველა მიმართვა უკავშირდებოდა კონსტიტუციის შესაბამისი მუხლებისა და სანქციის დამკისრებელი სამართლებრივი დებულებების ინტერპრეტაციას. აღნიშნული საკითხები კი უზენაესმა სასამართლომ განიხილა.

168. რაც შეეხება იმ საკითხს რომ, ნებისმიერ შემთხვევაში, მომჩივანს შეუძლია იდავოს, რომ უზენაეს სასამართლოს არ ჰქონდა შესაბამისი იურისდიქცია დაკისრებული ჯარიმების საჭიროებისა და პროპორციულობის გამოკვლევისთვის, სტრასბურგის სასამართლო აღნიშნავს, რომ მისი ამოცანა არ არის *in abstracto* გადაწყვიტოს, რომ უზენაესი სასამართლო აღნიშნული საკითხების დასმის შემთხვევაშიც კი არ განიხილავდა მათ ან უარს იტყოდა მათ განხილვაზე იურისდიქციის საფუძვლებით. მომჩივანს საკუთარი მოთხოვნის გასამყარებლად არ წარმოუდგენია პრეცედენტული სამართალი. თუმცა, მთავრობამ სტრასბურგის სასამართლოს გადასცა უზენაესი სასამართლოს არაერთი გადაწყვეტილება ადმინისტრაციული დისკრეციის სასამართლო კონტროლთან დაკავშირებით, რომლებიც ცხადყოფდნენ, რომ უზენაეს სასამართლოს სასამართლო კონტროლის განხორციელებისას ჰქონდა კომპეტენცია, განეხილა მსგავსი საკითხები.

169. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სტრასბურგის სასამართლო ადგენს, რომ წინამდებარე საქმეში, უზენაესი სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის ფარგლები შეესაბამებოდა კონვენციის მე-6 მუხლს.

დასკვნა: კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფი არ დარღვეულა.